

**«ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ» ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՋԼՄ-ՆԵՐՈՒՄ**

Սեակ Քարամյան

Բանալի բառեր՝ *Իսլամական պետություն, ահաբեկչություն, ահաբեկչական գործողություն, պայքար ահաբեկչության դեմ, ռուսական դիրքորոշում, ռուսաստանյան ՋԼՄ, Հյուսիսային Կովկաս*

«Իսլամական պետության» (այսուհետ՝ ԻՊ) գործունեությունն իր իրական քաղաքական, տնտեսական, ռազմական դաշտում դրսևորվելու պահից բավականին մեծ արձագանք գտավ ինչպես ռուսական ՋԼՄ-ներում, այնպես էլ փորձագիտական շրջաններում¹: Սկսած 2014թ. հունիս ամսից, գրեթե ամեն օր, ԻՊ-ի գործունեությունը լուսաբանվում և քննարկվում է տարատեսակ հոդվածներում, լուրերի թողարկումներում, քաղաքական հեռուստաբանավեճերում և այլն: Ընդհանուր առմամբ՝ ռուսական ՋԼՄ-ները և դրանցում հնչող կարծիքները պայմանականորեն կարող ենք բաժանել երեք խմբի:

Առաջին խումբը, որն ամենամեծն է, այն ՋԼՄ-ներն են, որոնք հեռարձակում և հիմնավորում են Ռուսաստանի պաշտոնական տեսակետը², ինչը բնութագրվում է մի քանի «կաղապար» գաղափարներով. 1) «Իրաքում տիրող իրավիճակի գլխավոր

¹ Սույն վերծրությունն ընդգրկում է 2014 թ-ի հունիս-դեկտեմբեր ընկած ժամանակահատվածը

²Выступление и ответы на вопросы СМИ Министра иностранных дел России С.В.Лаврова от 25 августа 2014 года
http://www.mid.ru/brp_4.nsf/0/2A77D086E591A7BA44257D3F00452286, (մուտք՝ 29.08.2014)

պատասխանատուն ԱՄՆ-ը և նրա դաշնակիցներն են³», 2) «ԻՊ-ը հանդիսանում է Արևմուտքի՝ Սիրիայի նկատմամբ վարած քաղաքականության արդյունք⁴», 3) «ԻՊ-ի հիմնական հովանավորն է ԱՄՆ-ը, որն իր արաբ բարեկամների միջոցով ֆինանսավորել և ռազմամթերք է մատակարարել ԻՊ-ին՝ Բաշար ալ-Ասադի վարչակարգի տապալման նպատակով⁵», 4) «Ռազմական ներխուժման կամ գունավոր հեղափոխությունների միջոցով իշխանափոխության պրակտիկան անխուսափելիորեն բերում է քաոսի», 5) «Ռուսաստանը բազմիցս հայտարարել է միջազգային իրավունքի շրջանակներում գործելու անհրաժեշտության մասին»:

Սկզբնական շրջանում պետական ՋԼՄ-ներով հնչում էին ինչպես քննադատություններ Արևմուտքի մերձավորարևելյան քաղաքականության վերաբերյալ, այնպես էլ դատապարտող հայտարարություններ ԻՊ-ի գործունեության մասին: Հատկանշական է, որ թե՛ սկզբնական շրջանում, և թե՛ հետո ԻՊ-ի շուրջ ստեղծված իրավիճակը հանրային ՋԼՄ-ները մեկնաբանում են դիտորդի դիրքերից՝ ընդգծելով, որ ռուսական միջամտությունը հնարավոր է միայն Սիրիայի և Իրաքի օրինական իշխանությունների հետ համագործակցության համատեքստում: «Ռուսաստանը գլոբալ քաղաքականությունում» հանդեսի գլխավոր խմբագիր Ֆ. Լուկյանովը Ռուսաստանի նման դիրքորոշումը համարում է տրամաբանական՝ միաժամանակ հույս հայտնելով, որ ԻՊ-ի սպառնալիքը Ռուսաստանին կարող է

³Программа Новости Первого канала,
<http://www.1tv.ru/newsvideoarchive/pd=23.06.2014> (մուտք՝ 25.06.2014)

⁴Программа Новости Первого канала,
<http://www.1tv.ru/newsvideoarchive/pd=24.08.2014> (մուտք՝ 26.08.2014)

⁵Программа Новости Первого канала
<http://www.1tv.ru/newsvideoarchive/pd=28.09.2014> (մուտք՝ 29.09.2014)

ԱՄՆ-ի հետ համագործակցության պատճառ հանդիսանալ⁶։ ԻՊ-ի թեման ռուսական հանրային ԶԼՄ-ներում մինչ օրս էլ շարունակում է երկրորդական մնալ։ Չնայած եզդիների և ոչ մուսուլման խմբերի նկատմամբ ԻՊ-ի իրականացրած ոճրագործություններին և միջազգային հանրության դրան հետևած արձագանքին՝ ռուսական պաշտոնական դիրքորոշումը մնաց անփոփոխ։ Համաձայն ՌԴ ԱԳՆ լրատվական բաժնի ներկայացուցչի՝ «Ամերիկյան հերթական անգամ ցանկանում է ռմբակոծել (ինքնիշխան պետությունների տարածքները-Ս.Ք.) շրջանցելով միջազգային իրավունքն իր համաքաղաքացիների և կրոնական բազմազանության պաշտպանության պատրվակով (ընդգծումը՝ Ս.Ք.)»⁷։

Նման մոտեցումը մնաց անփոփոխ նույնիսկ այն բանից հետո, երբ ԻՊ-ի կողմից հնչեցին հակառուսական հայտարարություններ. մասնավորապես հունիսի 29-ին տեղի ունեցած ԻՊ-ի առաջնորդների հավաքի ժամանակ, որոնց թվում է նաև չեչեն Օմար Ալ-Շիշանին, Ռուսաստանը հայտարարվել է որպես գլխավոր թշնամի⁸։ Մեպտեմբերի 3-ին տեսահոլովակ տարածվեց համացանցում, որտեղ ԻՊ-ի ներկայացուցիչները սպառնում են Ռուսաստանին Կովկասում պատերազմական գործողություններով՝ Բաշար ալ-Ասադին զենք տրամադրելու համար⁹։ Ինչպես իր հարցազրույցներից մեկում լրագրողի այն

⁶ Лукьянов Ф., Невозможность коалиции, //Россия в глобальной политике//, 27.10.2014, <http://www.globalaffairs.ru/redcol/Nevozmozhnost-koalitcii-17057> (մուտք՝ 30.10.2014)

⁷ Экспертно-аналитическая сеть Politrus //«Демократизаторы» оказались террористами// <http://www.politrus.com/2014/08/08/iraq-isis/> (մուտք՝ 12.08.2014)

⁸ Люлько Л., Россия - главный враг нового Халифата, Электронная газета Pravda.ru, <http://www.pravda.ru/world/asia/middleeast/03-07-2014/1214653-halifat-0/> (մուտք՝ 10.07.2014)

⁹ Выходцы с Кавказа в рядах ИГ (ИГИЛ), 1 февраля 2015, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/251513/> (մուտք՝ 10.02.2015)

հարցին, թե արդյո՞ք Ռուսաստանը պետք է մասնակցի ԻՊ-ի դեմ պայքարին, Մեծավոր Արևելքի ինստիտուտի տնօրեն Ե. Սատանովսկին պատասխանեց. «Մենք զբաղված ենք սեփական անվտանգության ապահովմամբ, Ռուսաստանը ԻՊ-ի դեմ պայքարի գործում արել է զգալիորեն ավելին, քան ԱՄՆ-ը, մասնավորապես մատակարարել է զինամթերք այն երկրներին (Սիրիա, Իրաք, Իրան), որոնք պատերազմում են ԻՊ-ի դեմ: Ռուսաստանը պարտավոր չէ և հավանաբար չի ընդգրկվի ԱՄՆ-ի գլխավորած կոալիցիայի մեջ, որն իրականում ԱՄՆ նախագահի համար քաղաքական գովազդի նպատակ է հետապնդում»¹⁰:

2014թ. դեկտեմբերի 4-ին Գրոզնիում տեղի ունեցած ահաբեկչական հարձակման մասնակիցների՝ ԻՊ-ի հետ որևէ առնչության մասին ռուսական պաշտոնական ՋԼՄ-ներում խոսք անգամ չկար, փոխարենը բարձրաստիճան տարբեր պաշտոնյաներ, մասնավորապես Չեչնիայի նախագահ Ռամզան Կադիրովը, առաջ քաշեցին տվյալ ահաբեկչական գործողության ուկրաինական կամ արևմտյան հետքերի վարկածը¹¹:

Հատկանշական է, որ 2001թ. սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչական գործողությունից¹² հետո ռուսական ՋԼՄ-ներով հեռարձակվում էր ռուսական պաշտոնական տեսակետն, ըստ որի՝ թե՛ սեպտեմբերի 11-ի հեղինակները, և թե՛ Հյուսիսային Կովկասում գործող ահաբեկիչները ներկայացնում են նույն ուժերը, հետևաբար նրանց դեմ պայքարը նույնպես պետք է լինի աներկբա, առանց երկակի

¹⁰ Еженедельник Аргументы и Факты от 10.10.2014

¹¹ Рамзан Кадыров обвинил "комитет против пыток" в получении денежных средств от Запада на финансирование терроризма на Северном Кавказе, <http://topwar.ru/65101-ramzan-kadyrov-obvinil-komit-et-protiv-pytok-v-poluchenii-denezhnyh-sredstv-ot-zapada-na-finansirovanie-terrorizma-na-severnom-kavkaze.html> (մուտք՝ 19.01.2015)

¹² Stuu` Thomson P., The Terror Timeline: Year by Year, Day by Day, Minute by Minute: A Comprehensive Chronicle of the Road to 9/11 and America's Response, NY, 2004.

ստանդարտների¹³: Ի տարբերություն վերը նշվածի՝ վերջին շրջանում ահաբեկչական ակտիվության դրսևորումները Ռուսաստանում գլոբալ սպառնալիքի հետ չասոցացնելու միտում է նկատվում: Ավելին, կարծիքներ են հնչում ԻՊ-ի հետ համագործակցության հնարավորության մասին: Մերձավոր Արևելքի և Միջին Ասիայի ուսումնասիրության կենտրոնի տնօրեն Ս. Բադդասարովը նշում է, որ «պետք է իրերը կոչել իրենց անուններով, ԻՊ-ը կայացած պետություն է, բաց է մնում միայն սահմանների հարցը: Իրավիճակը հիշեցնում է բոլշևիկներին, երբ բոլորը մտածում էին, որ նրանք ժամանակավոր են վերցրել իշխանությունը և կանհետանան: Չեմ բացառում ԻՊ-ի որոշակի զարգացումը»¹⁴:

Պետական լրատվամիջոցներով երբեմն մատնանշում են ԻՊ-ի կազմում առկա Ռուսաստանի բազմաթիվ քաղաքացիների, ինչպես նաև Միջին Ասիայի ներկայացուցիչների առկայությունը՝ մտահոգություն հայտնելով, որ նրանք վաղ թե ուշ կվերադառնան: Ե. Սատանովսկին իր բազմաթիվ հարցազրույցներում մատնանշում է հենց այս մտահոգությունը¹⁵: ԻՊ-ի կազմում գործող Ռուսաստանի և Միջին Ասիայի երկրների քաղաքացիների քանակը նշվում է համապատասխանաբար 2000-3000 և 1000-5000

¹³ Sbu՝ Совместное заявление по международному терроризму Президента РФ В.Путина, Председателя Европейского совета Г. Верхофстадта, при содействии Генерального секретаря Совета ЕС/Высокого представителя по вопросам общей внешней политики и политики безопасности ЕС Х. Соланы, и Председателя Комиссии Европейских сообществ Р. Проди, http://kremlin.ru/ref_notes/3267 (մուտք՝ 24.12.2014)

¹⁴ <http://sabagdasarov.ru/> (մուտք՝ 20.12.2014)

¹⁵ Программа «Новости» на телеканале «МИР» от 23.09.2014; Программа «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым», на телеканале «Россия1» от 14.09.2014

մարդ¹⁶: Ռուսաստանյան իրավապաշտպան «Մեմորիալ» կենտրոնը 2014թ. Հյուսիսային Կովկասում իրավապահ մարմինների շրջանում զոհերի թվի կրճատումը կապում է Հյուսիսային Կովկասում գործող ծայրահեղականների մի մասի Սիրիա տեղափոխմամբ¹⁷: Հաճախ խոսվում է նաև ԻՊ-ի շարքերում բազմաթիվ եվրոպական անձնագրերով մարդկանց (այդ թվում նաև հյուսիսկովկասյան ծագմամբ¹⁸) առկայության մասին, ինչը ռուսական ԶԼՄ-ներում եվրոպական մուլտիկուլտուրալիզմի քաղաքականության քննադատության հավելյալ առիթ է դառնում¹⁹:

Երկրորդ խումբը ներկայացնում են դավադրության տեսության կողմնակիցները, որոնց կարծիքը կարելի է ձևակերպել հետևյալ կերպ. իրավիճակի գլխավոր ճարտարապետը ԱՄՆ-ն է, սա պազապես պատրվակ է տվյալ տարածաշրջանում, մասնավորապես Սիրիայում, հաստատվելու համար: Սա նաև որոշակի հնարք է Ռուսաստանին ներքաշելու տվյալ հակամարտության մեջ և նրա հետ համագործակցության եզրեր գտնել: Ուղիղ կապ կա ուկրաինական իրադարձությունների և ԻՊ-ի ակտիվության միջև: Ինչպես նշում է լրագրող Մ. Շևչենկոն «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանին տված հարցազրույցում. «Մենք չպետք է կուրորեն հետևենք Արևմուտքի կողմից պարտադրվող կարծիքին: Չի բացառվում, որ ոչ մի ԻՊ գոյություն չունի և մենք գործ ունենք

¹⁶ Программа «Есть такая тема» интерактивного телеканала OnlineTV.ru от 19.09.2014, <http://www.onlinetv.ru/video/1861/?autostart=1> (մուտք՝ 20.10.2014)

¹⁷ ПЦ «Мемориал»: снижение потерь у силовиков на Северном Кавказе связано с отъездом радикально настроенных добровольцев в Сирию, 19 июля 2014, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/246062/> (մուտք՝ 29.07.2014)

¹⁸ Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников. Лето 2014 г., 08 октября 2014, http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/250365/#note_13 (մուտք՝ 29.10.2014)

¹⁹ Гашков И., Халифат подрывает мультикультурализм, Ежедневник «Новая газета», http://www.ng.ru/problems/2014-09-03/4_halifat.html (մուտք՝ 20.09.2014)

հատուկ ծառայությունների կողմից բեմադրված սպառնալիքի հետ: Լրագրողների գլխատման տեսանյութերը հավանաբար լավ բեմադրված հոլիվուդյան տեսահոլովակներ են՝ դատելով հոլովակների թե՛ գեղարվեստական, և թե՛ տեխնիկական որակից, ինչպես նաև այն փաստից, որ գլխատված լրագրողներին այդպես էլ չցուցադրեցին»²⁰: Նմանատիպ կարծիք է հայտնում նաև «Իսլամական Կոմիտեի» ղեկավար Հ. Ջեմալը՝ ԻՊ-ի, ինչպես նաև նախկինում Օսամա բեն Լադենի բոլոր հոլովակները որակելով որպես Մոսադի կողմից կազմակերպված պրովոկացիա²¹:

Հրապարակախոս Ե. Խոլմոգորովը, վերը նշված տրամաբանության շրջանակներում գրում է. «Գլոբալ սպառնալիքների միֆոլոգիզացիան վերջին տասնամյակում դարձել է ԱՄՆ-ի գլոբալ առաջնորդության հիմքը և ԱՄՆ-ի առաջնորդությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ ԱՄՆ-ը լավ, թե վատ փրկում է աշխարհը այդ սպառնալիքներից»²²: Հնչում են նաև կարծիքներ, որ Մերձավոր Արևելքում ԱՄՆ գլխավորած գործողությունը կարող է Ռուսաստանի դեմ ռազմական գործողությունների նախապատրաստություն լինել²³: Այսպիսի կարծիք է հայտնում Աշխարհաքաղաքական խնդիրների ակադեմիայի ղեկավար գեներալ գնդապետ Ա. Իվաշովը:

Կարծիքների երրորդ խումբը կարելի է անվանել իրատեսական (որոնց Ռուսաստանում հիմնականում կոչում են լիբերալ), որը կարելի է ձևակերպել հետևյալ կերպ՝ «ԻՊ-ը իրենից ներկայացնում է գլոբալ սպառնալիք»: Սիրայում, Իրաքում և այլուր նման խմբավորումների ծայրահեղականացումը պայմանավորված

²⁰ Программа «Особое мнение» радиостанции Эхо Москвы от 10.09.14

²¹ Информационно-аналитический портал Голос Ислама.ru, <http://golosislama.ru/news.php?id=25456>, (մուտք՝ 26.11.2014)

²² Холмогоров Е., Сердце тьмы, Ежедневник «Известия», 28.09.2014, <http://izvestia.ru/news/577283#ixzz3ICNnhX00>, (մուտք՝ 29.09.2014)

²³ <http://sabagdasarov.ru/publications/97> (մուտք՝ 26.10.2014)

Է ոչ այնքան արտաքին գործոններով, որքան տվյալ երկրներում գործող բռնապետական վարչակարգերի առկայությամբ, որոնք քաղաքական պայքարի այլընտրանք չեն թողնում: ԻՊ-ը սպառնալիք է Ռուսաստանի համար, հետևաբար Ռուսաստանը պետք է մասնակցի ԻՊ-ի դեմ պայքարին: Ի տարբերություն առաջին խմբի կարծիքների, որոնք ԻՊ-ի առաջացման հիմնական պատճառ համարում են ամերիկյան զորքերի ներխուժումը Իրաք²⁴, ինչպես նաև ԱՄՆ-ի կողմից սիրիական ընդդիմությանը ցուցաբերած աջակցությունը²⁵, լիբերալներն իսլամի ծայրահեղականացման պատճառը ժամանակագրորեն համարում են ավելի վաղ, այն է՝ Աֆղանստան խորհրդային զորքերի ներխուժումը, մասնավորապես ՌԴ Գիտությունների ակադեմիայի Համաշխարհային տնտեսության և միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի առաջատար մասնագետ պատմագիտության դոկտոր Գ. Միրսկին նշում է. «Իսլամիզմի-ջիհադիզմի սկիզբը պետք է համարել ոչ թե 2003թ., այլ 1979թ.²⁶»: Գ. Միրսկին իր վերջին հարցազրույցում Գրոզնիում տեղի ունեցած ահաբեկչական գործողության կապակցությամբ կարծիք հայտնեց, որ տեղի ունեցած ահաբեկչական գործողությունն իրականացրել են իսլամիստ ծայրահեղականները, որոնք այսպես թե այնպես կապված են ԻՊ-ի հետ, հետևաբար իսլամիստ ծայրահեղականների դեմ պայքարի գործում Ռուսաստանին անհրաժեշտ է ամուր դաշինք արևմտյան երկրների և ԱՄՆ-ի հետ²⁷:

²⁴ Мнение депутатов Государственной Думы РФ А. Пушкова и В. Никонова, Информационное агентство РИАНовости, <http://ria.ru/world/20140829/1021915437.html>, (մուտք՝ 30.08.2014)

²⁵ Նույն տեղում

²⁶ Мирский Г., Воевать за Ирак ?, Блог на странице радиостанции «Эхо Москвы», http://www.echo.msk.ru/blog/georgy_mirsky/1379048-echo/ (մուտք՝ 14.08.2014)

²⁷ Интервью Г. Мирского радиостанции Эхо Москвы от 04.12.2014

Հետաքրքիր է լիբերալ հատվածի կողմից ԻՊ-ի համեմատությունը Ուկրաինայի հարավ-արևելքում գործող անջատողականների հետ՝ որակապես բնութագրելով նրանց որպես նույնական²⁸:

Ի տարբերություն նախորդ տարիների, երբ Ռուսաստանում միջազգային ահաբեկչության դատապարտումը միանշանակ էր և անվիճելի, ներկա պահին նշմարվում է որակումների և գնահատականների բավական զգուշավորություն:

Ընդհանրականը կարծիքների բոլոր երեք խմբերում թերևս այն է, որ այսպես, թե այնպես ԻՊ-ի նկատմամբ Ռուսաստանի դիրքորոշումը պայմանավորվում է առաջին հերթին Արևմուտքի հետ հարաբերություններով:

Հատկանշական է, որ 2014թ. դեկտեմբերի 4-ի իր ուղերձում Վ. Պուտինը ոչ միայն ոչինչ չասաց ԻՊ-ի վերաբերյալ, այլ, խոսելով Չեչնիայում տեղի ունեցած ահաբեկչական հարձակման մասին, հիշեցրեց Արևմուտքին, որ այդ մարդկանց Արևմուտքը ժամանակին աջակցում էր և անվանում էր ազատամարտիկներ և այլն²⁹: Դեկտեմբերի 26-ին ընդունված Ռուսաստանի անվտանգության նոր հայեցակարգում նույնպես ոչինչ չի ասվում «Իսլամական պետության» մասին: Նշենք, սակայն, որ որպես հիմնական սպառնալիք թե՛ արտաքին, և թե՛ ներքին սպառնալիքների ցանկում մատնանշվում է ահագնացող գլոբալ էքստրեմիզմը՝ ահաբեկչական կազմակերպությունների գործունեությունն ուղղված Ռուսաստանի տարածքային

²⁸ Программа «Код доступа» с Ю. Латыниной, радиостанции Эхо Москвы, 14.06.2014

²⁹Послание Президента РФ Федеральному Собранию
<http://news.kremlin.ru/news/47173> (մուտք՝ 12.12.2014)

ամբողջականության դեմ³⁰: ՌԴ-ի ռազմական հակամարտությունների զսպման և կանխարգելման գործունեության հիմնական խնդիրների շարքում ի թիվս այլ խնդիրների նշվում է նաև միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարին մասնակցության անհրաժեշտությունը:

«Գրական թերթի» (Литературная газета) գլխավոր խմբագիր Յ. Պոլյակովը, մեկնաբանելով անվտանգության նոր հայեցակարգում սպառնալիքների հաջորդականությունը, որտեղ ՆԱՏՕ-ն հանդիսանում է գլխավոր սպառնալիք, նշեց, որ «Հնարավոր է՝ ԻՊ-ն ավելի վտանգավոր է, սակայն ի տարբերություն ԻՊ-ի՝ հենց ՆԱՏՕ-ն է այսօր Ռուսաստանի և նրա շահերի նկատմամբ ցուցաբերում հանդուգն վարքագիծ»³¹:

Զնայած վերը նշվածին՝ դեկտեմբերի 29-ին ՌԴ-ի Գերագույն դատարանը ԻՊ-ը ճանաչեց որպես ահաբեկչական կազմակերպություն³²: Նման որոշման ընդունումը տեղի ունեցավ այն բանից հետո, երբ Հյուսիսային Կովկասում գործող 6 դաշտային հրամանատարներ պաշտոնապես իրենց հավատարմությունը հայտնեցին ԻՊ-ի առաջնորդ Աբու Բաքր Ալ-Բադդադիին³³: Այս մասին ռուսական պաշտոնական ՋԼՄ-ներում ոչ մի տեղեկություն չի հայտնվել, իսկ բոլոր այն կայքերը, որոնք տեղադրել են համապատասխան տեսահոլովակները, ՌԴ-ի տարածքում պարզապես արգելափակվել են: Փորձագետների գնահատմամբ՝ ՌԴ-ի Գերագույն Դատարանի որոշումը ստեղծում է իրավական

³⁰ Военная доктрина Российской Федерации, <http://news.kremlin.ru/media/events/files/41d527556bec8deb3530.pdf>, (մուտք՝ 31.12.2014)

³¹ Программа «Особое Мнение» радиостанции Эхо Москвы, 30.12.2014

³² Верховный суд РФ признал ИГИЛ террористической организацией, 29 декабря 2014, <http://pravo.ru/news/view/114235/>, (մուտք՝ 30.12.2014)

³³ Radio Free Europe Radio Liberty, *Six North Caucasus Insurgency Commanders Transfer Allegiance To Islamic State*, <http://www.rferl.org/content/islamic-state-north-caucasus-insurgency-commanders-allegiance/26773615.html> (մուտք՝ 02.01.2015)

հիմք Ռուսաստանի տարածքում քրեորեն հետապնդելու բոլոր նրանց, ովքեր համերաշխություն կհայտնեն ԻՊ-ին³⁴:

Մոսկովյան Կարնեգի կենտրոնի փորձագետ Ա. Մալաշենկոն նշում է՝ «չպետք է բացառել, որ Արևմուտքի հետ իր հակամարտության համատեքստում Ռուսաստանի մոտ առաջանում է իսլամիզմի խաղաքարտի օգտագործման գայթակղություն: Նախ, Ռուսաստանը կարող է պնդել, որ իսլամիզմը հանդիսանում է իսլամական աշխարհի արձագանք բացառապես Արևմուտքի էքսպանսիայի նկատմամբ: Նման մոտեցում 80-ականներին դրսևորվել է Խորհրդային Միության քաղաքականության մեջ Իրանի Իսլամական Հեղափոխությունից հետո: Վերջին հաշվով «Իսլամական պետության» ստեղծման մտադրությունը համադրելի է ռուսական էլիտայի ցանկությանը՝ երկիրը տանել իր սեփական զարգացման ուղով»³⁵:

Ամփոփելով վերը նշվածը կարող ենք արձանագրել հետևյալը.

Ընդհանրականը կարծիքների բոլոր երեք խմբերում թերևս այն է, որ այսպես, թե այնպես ԻՊ-ի նկատմամբ Ռուսաստանի դիրքորոշումը պայմանավորվում է առաջին հերթին Արևմուտքի հետ հարաբերություններով, ինչը և բացատրում է Ռուսաստանի բավական պասիվ կեցվածքը ԻՊ-ի դեմ պայքարի հարցում:

Մի կողմից առկա է ԻՊ-ի որպես սպառնալիքի ընկալումը, մյուս կողմից հստակ դրսևորվում է Արևմուտքի հետ համագործակցելու հարցում վստահության պակասը (կամ նույնիսկ բացակայությունը):

³⁴ Юристы назвали присягу "Исламскому государству" основанием для уголовного преследования в России, 30 декабря 2014, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/254935/> (մուտք՝ 30.12.2014)

³⁵ Малащенко А., Как победить «Исламское государство» и можно ли его победить?, <http://carnegie.ru/2014/12/17/как-победить-исламское-государство-и-можно-ли-его-победить/hwq8>, (մուտք՝ 22.12.2014)

Եթե սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչական գործողությունից հետո ՌԴ-ի նահագահին առաջինն էր աշխարհի առաջնորդների շարքում, ով զանգահարեց ԱՄՆ-ի նախագահ Բուշ Կրտսերին՝ իր ցավակցությունն ու զորակցությունը հայտնելով, ապա Ուկրաինայի շուրջ ստեղծված լարված իրավիճակի համատեքստում ակնկալել նման համերաշխություն Ռուսաստանի կողմից քիչ հավանական է:

Եթե նախկինում Ռուսաստանը ամեն կերպ փորձում էր միջազգային հանրությանը ներկայացնել Հյուսիսային Կովկասում գործող անջատողականների ուղղակի կամ անուղղակի կապը միջազգային իսլամական ծայրահեղականների հետ, դրանով իսկ Չեչնիայի էթնիկ անջատողական հակամարտությունը բնութագրելով որպես միջազգային ահաբեկչության անբաժան մաս, ապա տվյալ պահին նկատվում է հակառակ միտում:

THE COVERAGE OF “ISLAMIC STATE” ACTIVITY IN RUSSIAN MASS-MEDIA

Summary

Sevak Karamyan

This article represent a review of the main opinions of Russian experts and mass media concerning Islamic State which are conditionally divided to the following types: Official, which transmits official position of Russian authority that accuses West for IS origin, conspiracy that consider IS as a Western project against Russia, and Liberal which find IS as a threat for Russia therefore Russia must cooperate with the West in the fight against IS.

There is also comparative analysis of Russian reaction to September 11 attacks and IS issue.